

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXVII. — Izdan in razposlan dne 10. novembra 1905.

Vsebina: (Št. 163 in 164.) 163. Zakon o zabranjevanju in zatiranju svinjske kuge (svinjske kužne bolezni). — 164. Ukaz, s katerim se izdajajo izvršitveni predpisi k zakonu z dne 7. septembra 1905. l. o zabranjevanju in zatiranju svinjske kuge (svinjske kužne bolezni).

163.

Zakon z dne 7. septembra 1905. l.

o zabranjevanju in zatiranju svinjske kuge (svinjske kužne bolezni).

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§ 1.

Da se zabrani in zatara svinjska kuga (svinjska kužna bolezen), se uporabljajo določila zakona z dne 29. februarja 1880. l. (drž. zak. št. 35) o zabranjevanju in zatiranju kužnih živalskih bolezni toliko, kolikor niso izdana v nastopnem posebna določila.

§ 2.

Ako je nastala svinjska kuga (svinjska kužna bolezen) ali se je z ovedbami pokazala sumnja njene obstoja, je po natančnejših določilih, ki se izdajo z ukazom, ukreniti zaporne odredbe, potrebne v obrambo, da se ne zatrosi bolezen, in tiste ukaze, ki so potrebni, da se zagotovi nenevarnost prometa s svinjami.

§ 3.

Ako je z ozirom na obstoječe okoliščine šteti, da bi se mogla kužna bolezen v kakem okoliščju

hitro zatreti, ako bi se odstranile za svinjsko kugo (svinjsko kužno boleznijo) obbolele ali tudi te bolezni, oziroma okužbe po njej sumne svinje, naj dá politično deželno oblastvo pobiti take svinje.

Za okužbe sumne je smatrati tiste svinje, ki so bile v roku, ki se ustanovi ukazoma, v dotiki s kugobolnimi svinjami s tem, da so se spravile v ne povsem ločene hleve, da so se rabili skupni pašniki, na pregonu ali ob prevozu po železnicah, na ladjah ali vozovih.

Ako se ob izpolnjenih pogojih prvega odstavka tega paragrafa po okoliščinah, ki so v posameznih primerih, ni bati nadaljnjega razširjanja kužne bolezni in zlasti, ako gre za dragocene plemenske živali, sme politično deželno oblastvo na zaprosilo posestnika in s privolilom kugopazne komisije opustiti poboj okužbe sumnih živali s pogojem, da se v dobi, ki se določi po drugem odstavku tega paragrafa, ločene postavijo kugovarno in pod nadzorstvo živinozdravnika na državne stroške.

Kugopazna komisija ima pravico predlagati, ali in v katerem obsegu je pobiti živali.

Zoper odredbo političnega deželnega oblastva, naj se živali pobijejo, ni pritožbe na višjo stopnjo.

§ 4.

Pobite svinje, oziroma njih deli se smejo porabliti za uživanje ljudem samo po živinozdravniškem

izvidu, ki ga je oddati na podstavi predpisov, ki se izdado ukazoma.

Svinje, ki so poginile, ter svinje, ki so bile pobite, pa so bile spoznane za neužitne ljudem, ali njih dele je po predpisu uničiti, ako se ne morejo neškodljivo tehniško uporabiti.

§ 5.

Pobite svinje naj se kar najbolje porabijo v prid državnemu zakladu, ako se ne prepusté lastniku po § 10 ali 14.

§ 6.

Za tiste svinje, ki se po uradoma opravljenem poboju spoznajo za kuge proste, se daje odškodnina iz državnega zaklada, ako ni uporabljati določil § 8, 9, 10 ali 14; ta odškodnina se izmerja:

- a) za klalne svinje (za zakol zrele svinje za mast in meso) na podstavi ustanovljene teže zaklanih živali z držecimi se pljučami in srcem, prepono, jetrami, obistmi in obistno mastjo, potem z opornjaško mastjo vred s 95 odstotki za kilogram preračunjene poprečne tržne cene, ki je bila v prejšnjem mesecu v glavnem mestu dotične dežele uradno zaznamovana za zaklane svinje vseh vrst;
- b) za porabne svinje na podstavi teže, ustanovljene v živečem stanju, po vrednostni tarifi, ki naj jo četrtletno za kilogram ustanavlja politično deželno oblastvo po dogovoru z oficijalno kmetijsko združbo oziraje se na starostne, pasemske in druge razlike, ki odločujejo ceno;
- c) za plemenske svinje z zneskom, ovedenim po lit. b), prištevsji 25 odstotkov pribitka.

Kugopazna komisija razreduje svinje po gorjenjih vrstah (klalne, porabne ali plemenske svinje).

Razločevaje med porabnimi in plemenskimi svinjami se je navadno držati načela, da je vse v vrsto klalnih svinj [za zakol zrele svinje za mast in meso lit. a)] spadajoče, za pleme ne več sposobne živali in pa rezance ter ne za pleme določene prasce in mladiče uvrstiti v odstavek b), plemenske merjasce, breje ali doječe plemenske prasice in take mlade svinje, ki so, kakor se dokaže, določene za pleme, v odstavek c).

§ 7.

Tudi za tiste svinje, ki so se po določenih tega zakona uradno usmrtili in pri tem spoznale za obolele na svinjski kugi, se daje povračilo iz državnega zaklada, ako ni uporabljati določil § 8, 9, 10 ali 14.

To odškodnino je odmeriti s polovico tistega zneska, ki bi se pokazal ob ovedbi odškodnine po § 6.

§ 8.

V nastopnih primerih se daje za svinje, pobite na podstavi tega zakona, namesto odškodnine v §§ 6 in 7 tega zakona omenjene, samo povračilo v višini doseženega izkupila (§ 5), odbivši vse stroške, ki so nastali po uradnem opravi oblastva:

- a) ako se je opustilo o pravem času dati predpisano naznanilo (§ 15, odstavek 1 do 5 obč. zakona o živinskih kugah), da se je kužna bolezen pokazala ali da se sumi;
- b) ako je lastnik, njegov zastopnik ali pooblaščenec kriv, da se je kužna bolezen zatrosila s tem, da je v hlev postavil svinje proti veljavnim predpisom živinozdravstvene policije;
- c) kadar nastane kuga najprej pri svinji, ki se je v roku, ki se določi po drugem odstavku § 3 (v trgovinskem prometu ali v zabeleženem postopanju) uvela iz dežele, kjer ta ukaz nima veljave in se ne dokaže, da se je ta svinja okužila še-le po uvozu, ali kadar se pri svinji, uvedeni v istem času, po zakolu na podstavi izida razparanja dokaže, da je morala žival že v času, ko se je uvela, biti okužena s to boleznijo.

§ 9.

Če je bila med pobitimi ali pod zaporo danimi svinjami istega lastnika v roku, ki se določi po drugem odstavku § 3, s posestnikovim vedenjem tudi samo ena svinja, ki se je zoper prepoved uvela iz ozemlja, kjer ta ukaz nima veljave, se tistemu, ki je kriv ali sokriv, da se je zoper prepoved uvela, za te pobite svinje sploh ne da odškodnina.

§ 10.

Posestniku pobitih živali lahko na njegovo prošnjo kugopazna komisija namesto povračila prepusti uporabo za užitne spoznanih ali tehniško upo-

rabnih svinj, oziroma njih dele tedaj, kadar se izrabijo po predpisu in državi ne nastanejo nadaljnji izdatki razen stroškov za posredovanje uradnega živinozdravnika in za razkuževanje. V primerih § 8 je pa taka pripustitev združena s pogojem, da je po posestniku zagotovljeno plačilo stroškov, ti nastanejo oblastvu z uradnim dejanjem.

§ 11.

Izkupilo, ki se doseže za pobite svinje (§ 5), je izročiti takoj državnemu zakladu.

Kugopazna komisija pa lahko v ozira vrednih primerih in kadar je po njenem mnenju odškodninska pravica lastnika pobitih svinj brezdvomno utemeljena, izroči lastniku takoj predplačiloma primeren del izkupila po meri te pravice.

§ 12.

Politično deželno oblastvo odločuje na prvi stopnji o prisodbi ali odsodbi odškodnine, pripustivši priziv na ministrstvo za notranje stvari.

Ako se pokaže ob preračunu odškodnine, da je manjša nego predplačilo, ki ga je izročila kugopazna komisija lastniku svinj (§ 11, drugi odstavek), je v razsodbi, ki se izreče po prvem odstavku tega paragrafa, zaukazati povračilo predplačiloma plačalnika, pozneje pa ne priznanega zneska.

Odškodnino, ki se prizna komu, je prisoditi in izplačati kar se da naglo.

§ 13.

Izdatke v gotovini, ki so združeni z razkuževanjem (§ 20, odstavek 7 obč. zakona o živalskih kužnih boleznih) potem z oznamenilom živali, je plačati iz državnega zaklada; za razkuževanje potrebna ročna in vozna dela pa mora izvršiti ali dati izvršiti stranka brez pravice do povračila.

§ 14.

Na svinje, ki se nahajajo v klavnicah, na klavnih mestih, na trgih za klavno živino ali na potu tja, ni uporabljati določil tega zakona o dajatvah, prevzetih na državni zaklad, in se za take svinje, če se pobijejo, tudi ne daje odškodnina; zaklane svinje je puščati posestniku po § 10, ako je zagotovljena njih neškodljiva uporaba.

§ 15.

Ukazu se pridružuje določiti, ali je o priliki svinjske kuge (svinjske kužne bolezni) treba cepljenja.

§ 16.

Prestopke tega zakona ali na njegovi podstavi izdanih ukazil, ki ne spadajo pod kazenska določila občega zakona o živinskih kugah z dne 29. februarja 1880. l. (drž. zak. št. 35) oziroma pod kazenska določila zakona z dne 24. maja 1882. l. (drž. zak. št. 51), naj pokori politično oblastvo prve stopnje, oziroma glede na provenijencije po morju pomorskozdravstveno oblastvo prve stopnje z globami ne pod 10 K in ne nad 200 K, stekajočimi se v državni zaklad, ali pa z zaporom ne pod 24 ur in ne nad 20 dni.

Kadar se pa s takim ravnanjem zoper določila tega zakona, ali ukazil, izdanih na njegovi podstavi, provzroči kaka v členu I., § 45, zakona z dne 24. maja 1882. l. (drž. zak. št. 51) navedena težka posledica, tedaj je kaznovati nasprotovanje kakor pregrešek po tem mestu zakona.

§ 17.

Ta zakon stopi v moč z osmim dnem potem, ko je bil razglašen.

Z istim dnem izgube svojo moč vsi zakoniti predpisi, s katerimi je bilo doslej urejeno zabranjevanje in zatiranje svinjske kuge (svinjske kužne bolezni).

§ 18.

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojim ministrom za notranje stvari, pravosodje, trgovino, železnice in poljedelstvo.

V Štěkni, 7. dne septembra 1905.

Franc Jožef s. r.

Gautsch s. r.

Bylandt s. r.

Call s. r.

Buquoy s. r.

Klein s. r.

Wrba s. r.

164.**Ukaz ministrstev za notranje stvari, pravosodje, trgovino, železnice in poljedelstvo z dne 6. novembra 1905. l.,**

s katerim se izdajajo izvršitveni predpisi k zakonu z dne 7. septembra 1905. l. (drž. zak. št. 163) o zabranjevanju in zatiranju svinjske kuge (svinjske kužne bolezni).

V izvršitev zakona z dne 7. septembra 1905. l. (drž. zak. št. 163) o zabranjevanju in zatiranju svinjske kuge (svinjske kužne bolezni) se ukazuje tako:

§ 1.

Ako je nastala svinjska kuga (svinjska kužna bolezen) ali ako so se pojavile prikazni, iz katerih se da sklepati na sumnjo obstoja te bolezni, je županova dolžnost nemudoma naznaniti političnemu okrajnemu oblastvu, čim je to izvedel.

Hkratu naj župan ukrene naslednje varnostne naredbe:

- a) zdrave svinje je ločiti od že bolnih ter od bolezni sumnih svinj;
- b) poskrbeti je, da bolne in bolezni sumne svinje ne zapuste prostrora, v katerem so spravljene;
- c) za strežbo in oskrbo zdravih svinj se sme rabiti samo tako orodje (posode za hrano in pijačo i. t. d.), ki se ne rabi za bolne ali bolezni sumne svinje. Osebe, katerim je poverjena strežba bolnih in bolezni sumnih svinj, ne smejo priti v dotiko z zdravimi svinjami;
- d) iz okuženega suhotovanja in v okuženo suhotovanje ne sme biti prometa s svinjami.

§ 2.

Čim je uradno ustanovljen obstoj svinjske kuge (svinjske kužne bolezni), mora župan to razglasiti, kakor je v kraju navada.

Politično okrajno oblastvo, oziroma uradnik, ki ga pošlje na lice mesta (§ 18 zakona z dne 29. februarja 1880. l. [drž. zak. št. 35]), naj ne gledé na začasne varnostne naredbe (§ 1), ki naj ostanejo dalje v moči, ukrene potrebno, da se z vsemi bolnimi in bolezni sumnimi svinjami, ki so v kraju, ravna po predpisu § 1 ukaza. Vrhu tega je zaukazati naslednje:

- a) vse okužbe sumne svinje, to je take, ki so bile v zadnjih štiridesetih dneh izpostavljene nevarnosti okužbe, oznamenjeni v drugem odstavku § 3 zakona z dne 7. septembra 1905. l. (drž. zak. št. 163), je imeti štirideset dni kugovarno ločene; ta rok je računati od časa, v katerem je bila zadnjikrat nevarnost okužbe;
- b) okužena suhotovanja se morajo z nabitimi svarilnimi tablicami z razločno čitljivim napisom „svinjska kuga (svinjska kužna bolezen)“ na pripravnih mestih oznameniti za okužena;
- c) gnoj iz okuženih hlevov, pomešan z apnenim mlekom, je zbirati v dobro zaprtih jamah, in se sme voziti samo na polja in livade, kjer se ne pasejo svinje;
- d) tuje osebe, zlasti kupčevalci s svinjami, mesarji in skapljalci (rezarji) ne smejo brez dovolila oblastva hoditi v hleve, v katerih so bolne ali bolezni sumne svinje, in je tem osebam zabraniti vstop v te hleve. Osebe, ki so imele opraviti v okuženem hlevu ali pri bolnih živalih, smejo zapustiti okuženi dvorec samo, ko so osnažile gole dele telesa, obuvalo in obleko.

§ 3.

Krajna zapora (§ 20, točka 2, lit. f, obč. z. o ž. k.) se sme naložiti samo tedaj, če se je lotila kuga (kužna bolezen) svinj v večjem številu suhotovanj istega kraja; zapora naj se razteza ali na ves kraj ali na njega del, kakor je nevarnost kužne bolezni.

Prepovedano je v kraju ali delu kraja, ki je proglašen za zaprtega, pustiti svinje letati okoli, svinje iz različnih suhotovanj zaprtega kraja ali dela kraja goniti skupno na pašo ali v isto kopališče, na vodo i. t. d.

§ 4.

Kadar se svinjska kuga (svinjska kužna bolezen) širi v več krajih kakega okoliša tako, da preti posebno nevarnost, se lahko prepove ali omeji promet s svinjami iz tega okoliša ali v ta okoliš.

Da se zabrani nadaljnje širjenje svinjske kuge (svinjske kužne bolezni), se lahko nadalje za okužene okoliše ali okoliše, ki so v nevarnosti, zaukaže oznamilo in posebna razvidnost svinj, in vobče predpiše, da se prinesejo zanje živinski potni listi in ogledajo živali in meso, kadar se koljejo svinje; tudi se lahko uredi trgovinski promet s svinjami, prepovedo svinjski semnji ali odredi, da se svinje ne smejo prignati na semnje, dražbe in ogleda živali, tudi se lahko ustavi, da se svinje ne smejo goniti in da ne smejo letati okoli.

V teh paragrafih omenjene naredbe je ukreniti samo za take okoliše, kjer so neobhodno potrebne, da se zabrani širjenje kužne bolezni. Izdati te naredbe so poklicana politična deželna oblastva.

Okoliš, za katerega naj velja zaukaz, je vedno natančno oznameniti in razglasiti.

§ 5.

Ako se je svinjska kuga (svinjska kužna bolezen) zatrosila v doslej neokužen okoliš, naj deželno oblastvo zaukaže pobiti obolele in boleznj sumne svinje. Deželno oblastvo lahko v takih primerih tudi zaukaže pobiti okužbe sumne svinje, toda samo tedaj, ako bi se po stvarnem položaju z drugačnimi navedbami ne mogla doseči uspešna obramba zoper širjenje bolezni po teh živalih. Drugače pa in zlasti tedaj, kadar gre za dragocene plemenske živali ali ako kugopazna komisija priporoča zahtevo posestnika živali, naj se okužbe sumne svinje ne pobijajo; imeti jih je zgolj štirideset dni kugovarno ločene in jih na državne stroške nadzorovati po živinozdravniku.

Ako smatra kugopazna komisija v drugih primerih, da je potrebno ali namenu primerno pobiti živali, naj politično deželno oblastvo zaprosi naročilo ministrstva za notranje stvari, preden odloči o tem.

§ 6.

Dokler traja zapora, se smejo zapori zavezane zdrave svinje izvažati iz suhotovanj, v katerih ni niti

bolnih niti boleznj ali okužbe sumnih svinj, na konsumne semnje ali v javne, primerno urejene klavnice za zakol — ki se mora izvršiti najdalje v osmih dneh.

Z dovolilom političnega okrajnega oblastva se smejo take svinje izvažati v druge kraje za zakol — ki se mora izvršiti najdalje v treh dneh — ter okužbe sumne svinje odvažati za zakol v javnih klavnicah.

Svinje se morajo praviloma odvažati po železnici; kjer se ne morejo odvažati tako, naj se odvažajo na vozu pod nadzorstvom krajne policije. Za prevoz takih svinj rabljene železnične vozove je oznameniti z napisom: „Kužne bolezni sumne živali“.

Pošiljatve morajo biti opremljene z izkaznicami po obrazcu A.

V tem paragrafu omenjeni rokovi začnejo teči z dnem, katerega dospe prevoz v namenišče.

§ 7.

Za svinjsko kugo (svinjsko kužno boleznijo) obolele, boleznj sumne ter tudi okužbe sumne svinje se smejo klati samo z dovolilom političnega okrajnega oblastva in jih mora pred zakolom in po zakolu preiskati živinozdravnik.

Izmed svinj, pri katerih je bila poistinjena omenjena boleznj, je pripuščati v užitek ljudem samo povsem neizpremenjene dele in samo tedaj, ako se na dotični živali ni opazilo izdatno shujšanje ali huda obča obolelost.

Ako ne gre za take živali, pri katerih je ob času zakola že bil potekel proces bolezni, pa se mora meso in mast pod oblastvenim nadzorstvom kuhati, pariti ali nasoliti in se sme prodajati le, ko se je ravnalo z njim tako, z izrečno deklaracijo za „užitno meso (mast) od bolnih svinj“. Tako meso in taka mast naj se prodaja samo v množinah do 3 kg in ako moči samo v prodajalnicah (svobodnih mesnicah), ki so pod posebno kontrolo. Mesarjem, prekajalcem, krčmarjem in drugim obrtnim prodajalcem se ne sme oddajati. Izjeme od teh določil so dopustne samo s privolilom ministrstva za notranje stvari.

Ob ravnanju z mesom, da se naredi porabno za užitek ljudem, je gledati na naslednje:

1. meso je imeti v kosih, ki niso debeli nad 15 cm, najmanj dve in pol ure v kropu;

2. izpuščanje masti je šteti samo tedaj za zadostno, ako je postala mast ali v odprtih kotlih povsem tekoča ali ako se je v parnih aparatih, preden se izpusti, segrela dokazno najmanj na 100° C;

3. meso je le tedaj zadostno parjeno (v parnih kuhalnih aparatih), ako je bilo tudi v najbolj notranjih plasteh dokazno deset minut v vročini 80° C ali ako se je v ne nad 15 cm debele kose razrezano meso ob pretlaku polovične atmosfere parilo vsaj dve uri in je tudi v najbolj notranjih plasteh zabarvano sivobelo in ako od svežih prerezov odtekajoči sok nima več rdečkaste barve;

4. da se meso nasoli, ga je razrezati v kose, ki niso težji nego $\frac{1}{2}$ kg; te kose je zamotati v kuhinjsko sol ali položiti v razsol z vsaj 25 kg kuhinjske soli na 100 l vode. Tako nasoljeno mora biti najmanj tri tedne.

§ 8.

V užitek ljudem pripuščeni deli za kugo (kužno boleznijo) bolnih svinj se smejo razpošiljati samo tedaj, ako se je prej ž njimi ravno v zmislu predpisa § 7 (1 do 4). Pred takim ravnanjem se sme tako meso ali taka mast razpošiljati v dobro zaprtih, ako moči nepropustnih shrankah zamotano, samo za to, da se lažje naredi porabno za užitek.

Pošiljativam je prilagati spremne izkaznice po obrazcu B.

Za prevoz rabljene shranke je po rabi temeljito osnažiti z vročim sodovim lugom (3 kg pralne sode na 100 l vode).

Ako se pošiljajo okužbe sumne živali ali meso od svinj, ki so bile zaklane na oblastveno odredbo in spoznane za zdrave, da se bolje porabijo, je pošiljatev opremiti s spremnico po obrazcu C oziroma D.

§ 9.

Svinje, ki so poginile ali bile pobite, pa niso užitne ljudem, ali njih deli naj se uničijo kolikor moči s tem, da se podelajo v kafildesinfektorjih in, ako to ni mogoče, da se zagrebejo na prostoru za mrhovino pod nadzorom kugopazne komisije, c. kr. orožništva ali kakega zapriseženega občinskega organa.

§ 10.

Poprečno ceno za kilogram mesa od mrtvih (iztrebljenih) svinj, ki jo je ovedeti v deželnih glavnih mestih v posameznih mescih v zmislu § 6, odstavka a zakona z dne 7. septembra 1905. l. (drž. zak. št. 163), naj določi v prvih petih dneh vsakega mesca politično deželno oblastvo po poprečnih tržnih cenah v prejšnjem mescu in jo razglasi v uradnih listih.

Da se izmeri odškodnina za koristne svinje (§ 6, odstavek b zakona) je ovedeti poprečno ceno, ki se je dosegla v zadnjem četrtletju na najvažnejših sejnih za koristne svinje različnih starostnih, pasemskih in drugih merodajnih vrst za kilogram žive teže. Na podstavi te poprečne cene naj politična deželna oblastva, dogovorivši se s kmetijskimi združbami (deželnim kulturnim svetom, kmetijsko družbo itd.) ustanové vrednostno tarifo, oziraje se na starostne, pasemske in druge ceno določujoče razlike in jo v uradnem listu razglasé v prvih desetih dneh vsakega četrtletja.

Za svinje za zakol v zmislu odstavka a, § 6 zakona, je šteti tiste svinje za mast in meso, ki bi, ako bi se dalje pustile v hlevu, po načelih umnega gospodarstva, ne gledé na kake negotovosti tržne cene živali, po stanju svojega razvoja posestniku ne dale nikakega upanja, da se jim v bodoče poviša cena.

§ 11.

Ako so bile v kakem okuženem suhotovanju pobite ali so poginile vse svinje, ali ako je ozdravela tudi zadnja obolela svinja, je to naznaniti političnemu okrajnemu oblastvu.

To oblastvo naj odredi preiskavo svinj, kar jih je morda še, po uradnem živinozdravniku, in ako preiskava ne pokaže nobenega spotikljaja, naj da dobro osnažiti in razkužiti hleve, stojališča, gnojišča, opravne predmete v hlevu in orodja, klančine za nalaganje živine itd., eventualno uničiti jih pod nadzorom uradnega živinozdravnika na državne stroške.

Zato potrebna ročna in vozna dela mora opraviti oziroma opraviti dati stranka brez pravice do povračila.

Po izvršenem razkuževanju je uradno proglašiti, da je kužna bolezen prenehala, ako v zaprtem

suhotovanju ni nobene svinje več, takoj, sicer pa, če v preteku nadaljnjih štiridesetih dni ni nobena svinja obolela ali poginila za svinjsko kugo (svinjsko kužno boleznijo), in odpraviti naloženo zaporo. Gledé takih suhotovanj, v katerih so bile samo okužbe sumne živali, se mora to zgoditi takoj, ko je brez spodtikljaja potekla v zmislu § 2, odstavka a zaukazana Točitev teh živali.

Zaporo kakega kraja ali dela kraja, odrejeno morda po § 3 ukaza, ter kake odredbe, ukrenjene po predpisu § 4 ukaza je razveljaviti, čim ni več pogojev, s katerim se morejo izdati.

§ 12.

Ta ukaz dobi moč hkratu z zakonom z dne 7. septembra 1905. l. (drž. zak. št. 163). Hkratu izgubita moč ministrstvena ukaza z dne 6. maja 1899. l. (drž. zak. št. 82) in z dne 18. septembra 1900. l. (drž. zak. št. 155).

Bylandt s. r.

Buquoy s. r.

Klein s. r.

Wrba s. r.

Auersperg s. r.

Obrazec A.

Občina

Dežela

Politični okraj

I z k a z n i c a

za svinje, ki se pošiljajo po § 6 ministrstvenega ukaza z dne 6. novembra 1905. l. (drž. zak. št. 164), da se kmalu zakoljejo, iz okolišev, zaprtih zaradi svinjske kuge (svinjske kužne bolezni).

Število in popis svinj:

Prevoz prihaja iz suhotovanja št. . . . kraja, v katerem ni niti za svinjsko kugo (svinjsko kužno boleznijo) bolnih, niti bolezni ali okužbe*) sumnih svinj.

Pošiljajo se:

1. v javno klavnico v

2. z dovolilom c. kr. okrajnega glavarstva v
magistrata

zdne 190 ., št. v

na

., dne 190 .

M. P.

župan.

Zgoraj oznamene živali je ob odvozu preiskal živinozdravnik in jih našel zdrave.

., dne 190 .

živinozdravnik.

*) Ako se pošiljajo okužbe sumne živali z oblastvenim dovolilom, je črtati besedi: „ali okužbe“.

Obrazec B.

Občina

Dežela

Politični okraj

I z k a z n i c a

za meso od svinj, zaklanih, da se zatare svinjska kuga (svinjska kužna bolezen) in zdravih najdenih, ki je bilo po prejšnji preiskavi zdravstvene policije za konsum pogojno porabno spoznano in po kugopazni komisiji določeno za razpošiljanje, da se naredi ljudem užitno.

Število in popis svinj, oziroma kosov mesa:

Njih teža:

Razpošilja se na železniški (plovstveni) postaji
v namembno postajo (komu)
. v namen, da se naredi tam meso po § 7 ministrstvenega ukaza z dne
6. novembra 1905. l. (drž. zak. št. 164) ljudem užitno in se potem kar najbolje porabi v prid držav-
nemu zakladu.

., dne 190 .

Kugopazna komisija:

.
c. kr. okrajni živinozdravnik..
župan.

Obrazec C.

Občina

Dežela

Politični okraj

I z k a z n i c a

za svinje, natančneje oznamene v nastopnem, ki jih je radi sumnje okužbe po svinjski

kugi kugopazna komisija določila za takojšen zakol v klavnici občine

in zato za prevoz tjakaj po železnici pod veterinarsko-policijskim nadzorstvom.

Ime, bivališče in hišna številka voznika živine:

.

Popis živali:

Gorenje živali je ob odvozu uradni živinozdravnik preiskal in za povsem zdrave spoznal.

., dne 19 . .

Kugopazna komisija:

.

c. kr. okrajni živinozdravnik.

.

župan.

Obrazec D.

Občina

Dežela

Politični okraj

I z k a z n i c a

za meso od svinj, zaklanih, da se zatare svinjska kuga (svinjska kužna bolezen), katero je bilo po ogledu zdravstvene policije za konsum porabno spoznano in po kugopazni komisiji določeno, da se razpošlje.

Število nerazdeljenih svinj z obistmi in nedotaknjeno obistno mastjo vred kosov s težo
 kilogramov.

Razpošilja se na železniški (plovstveni) postaji na namembno postajo
 (komu)

., dne 19 . . .

Kugopazna komisija:

.
 c kr. okrajni živinozdravnik.

.
 župan.

Podučilo

o

prikaznih bolezni pri svinjski kugi in svinjski kužni bolezni.

Te bolezni se pojavljata zdaj s prikaznimi svojevrstnega nalezljivega črevesnega vnetja (svinjska kuga), zdaj s prikaznimi nalezljive pljučnice (svinjska kužna bolezen) in nastopata neredko hkratu druga poleg druge v isti svinjski staji ter tudi pri isti svinji.

Vse svinje so enakomerno sprejemljive za imenovane bolezni. Pasma in spol ne delata razlike.

Obolelost se provzroča le z okužbo.

Okužujejo se poglavitno tako, da očitno za kužno boleznijo bolne svinje, take okužene svinje, ki se še ne kažejo očitno bolne, ali tudi že navidezno ozdravele, pa še ne povsem zdrave svinje okužijo zdrave svinje v hlevu, na paši, na prevozu ali na semnjih itd.

Kužnina pa se raztroša tudi po izdihavanem zraku, po izmečkih, ki se jih iznebavajo obolele živali pri kašljanju, po skupni piči, po napajališču, po izmetanem blatu in po seči, po gnoju iz okuženih hlevov, po stelji in ostankih piče, po hlevskem orodju, delih in odpadkih za kužno boleznijo bolnih mrtvih svinj.

Zlasti z neprevidnim ravnanjem, kadar se koljejo za kužno boleznijo bolne ali okužne svinje, nastajajo v dotičnih suhotovanih nevarni viri kužne bolezni.

Končno razširjajo bolezni tudi osebe kakor: strežno osebje, skapljalci itd.

Znamenja bolezni so različna po tem, ali je obolela svinja za svinjsko kugo ali za svinjsko kužno boleznijo ali za obe nalezljivi bolezni hkratu.

Obe bolezni pričenjata s tem, da svinja nima pravega teka in je vedno žejna; živali so tedaj zelo mlahave in slabotne, zlasti v zadnjem delu; hoja jim je trudna, opotekajoča, omahujoča v zadnjem delu; noge so jim takorekoč drvene, koraki majhni. Svinje mnogo ležé, zarivajo se v steljo in vstajajo le nerade in težavno.

Pri svinjski kugi se kaže nagnenje za bljuvanje ali bljuvanje, zapeka ali odpad majhnih, trdih, ilovnato barvanih ali temnih kep blata, ki so često prevlečene z žlezo ali strjeno krvjo. Tudi nastopajo driske, ki sledé tej zapeki, ali s katerimi se pojavi bolezen koj ob začetku; pri tem se kažejo tekoče, žlezaste, često penaste izpraznitve rumene, rjave, zelenkaste barve; včasih so ti odpadki pomešani tudi s krvjo.

Pri svinjski kužni bolezni so najznačilnejša znamenja bolezni suh, bolesten, popadkoma nastopajoč krčevit kašelj ali vedno pokašljevanje ter naporno, očitno sopihajoče dihanje.

Tako pri svinjski kugi kakor tudi pri svinjski kužni bolezni imajo živali vročino in včasih se pokažejo prikazni mrzlice. Koža kaže nenavadno temperaturo, čuti se nenavadno vroča, v drugih primerih nenavadno hladna; neredko se pojavijo razločno kožni spuščaji, in sicer posebno za ušesi, na hrbtu, na notranji strani zadnjih stegen in po trebuhu. Pri tem je koža ali pordela in lahko napihnjena ali pokrita z večinoma posamezno stoječimi krastami, neredko pa tudi z razsežnimi plastmi luskin.

Ob začetku bolezni se opazuje tudi često, da se oči solze; pozneje jih zalepi vlačna, gnojna tvarina.

Za kužno boleznijo bolne živali pogosto hitro medlé in poginejo neredko v malo dneh; včasih pa traja bolezen več tednov in se lahko razteza celo na mesce.

Pojavi bolezni nastopijo pri novo nakupljenih svinjah praviloma kmalu potem, ko se spravijo v hlev, ter so tako očitni, da ne morejo ostati skriti, ako strežaji le količjak pazijo.